

Дифтерія вже в Україні: все, що треба знати про небезпечну хворобу

Хвороба, яка у 1990-х роках «вбила» близько 700 українців, знову повертається? Випадки захворювання на дифтерію зафіксовані вже на Закарпатті та в Києві. У 2017 році відомий лікар Євген Комаровський **говорив**, що епідемія дифтерії можлива в будь-який момент, а у 2018-му зазначав, що «кір – це квіточки», порівняно з дифтерією. Чому лікарі так бояться цієї хвороби? Чи дійсно вона настільки небезпечна чи це просте залякування? Куди бігти та як врятуватися? Радіо Свобода підготувало підказку про хворобу, яка може призвести до серйозних ускладнень, а також до смерті.

Чому дифтерія небезпечна?

Дифтерію називають більш небезпечною хворобою, ніж кір. За статистикою, 50-100 випадків з 1000 завершуються летально.

У 1991–1998 роках в Україні вже була епідемія. Тоді через низьке охоплення вакцинацією захворіло близько 20 тисяч людей, 696 із них померли, зазначають в МОЗ. Впродовж останніх років в Україні реєструвалися поодинокі випадки – не більше ніж 10 випадків на рік.

Проте лише в цьому місяці на Закарпатті вже зафіксовано три випадки захворювання на дифтерію, а крім того, 12 аналізів студентів, які контактували із хворими, показали позитивний результат. Загалом 15 людей госпіталізували в ужгородські інфекційні лікарні. Ще один хворий – 9-річний школяр у Києві.

Наразі, за інформацією МОЗ, в Україні низький рівень охоплення щепленнями від дифтерії – 70% вакцинованих дітей, а ось відсоток дорослих, які зробили ревакцинацію, ще нижчий. У 2018 році, за даними лікарів, кожен другий дорослий не зробив необхідного щеплення.

Як можна захворіти на дифтерію?

Збудник дифтерії – коринебактерія – може зберігатися у зовнішньому середовищі до 15 діб. Передається повітряно-крапельним шляхом, рідше – через предмети побуту, яким користувався хворий. Інкубаційний період захворювання – від 3 до 10 днів.

Які симптоми дифтерії?

Перші симптоми дифтерії нагадують ангіну: підвищення температури, біль у горлі, ускладнення дихання та ковтання, осиплість голосу. Проте одна із головних ознак – це наліт на уражених інфекцією органах. Зазвичай – це мигдалини.

Перші 2-3 дні захворювання цей наліт буде білого кольору, але з часом стає сірим або жовто-сірим. Якщо хворий спробує видалити цей наліт, то утвориться рана, яка почне кровоточити, але через деякий час на цьому місці знову з'явиться сіро-білий наліт.

Крім того, при захворюванні дифтерією з'являється специфічний запах з рота, збільшуються лімфатичні вузли та набрякає слизова оболонка носоглотки.

Які ускладнення викликає дифтерія?

Пережита хвороба може призвести до блокування дихальних шляхів, міокардиту (пошкодження серцевого м'яза), ураження нервової системи (параліч дихальних м'язів), інфекційно-токсичного шоку, нефрозофриту.

Як врятувати себе від дифтерії?

Єдиний спосіб захиститися від дифтерії та запобігти розвитку небезпечних ускладнень – це вакцинація у дітей та ревакцинація у дорослих.

Згідно із календарем профілактичних щеплень, у 2,4 та 6 місяців дітям роблять щеплення вакциною АКДП. Ревакцинацію проводять у 18 місяців та у 6 років. Потім у 16 років щеплення робиться вакцинацією АДП-М, а після цього ревакцинацію треба повторювати кожні 10 років.

Якщо дорослому не робили щеплення, то вам потрібно провести триразову вакцинацію АДП-М. При цьому друге вакцинування має відбутися не менше ніж через 30 днів, а третє – через пів року.

Чи є перелік протипоказань до вакцинації?

Є, але він невеликий. Традиційно вакцинацію не роблять:

- якщо є гостре захворювання, яке супроводжується вищою за 38,5 °C температурою,
- якщо була серйозна алергічна реакція на попередню дозу вакцини чи є алергія на один із компонентів вакцин,
- якщо проводиться хіміотерапія, вживаються великі дози стероїдних гормонів,
- при СНІДі.

При чому важливо знати, що вагітні чи жінки, які годують грудьми, можуть вакцинуватися.

Скільки коштує вакцинування?

За інформацією МОЗ, вакцинація в комунальних закладах охорони здоров'я проводиться безкоштовно.

Вам треба записатися на прийом до свого сімейного лікаря/терапевта, з яким укладена декларація, під час консультації ви зможете поставити необхідні запитання про вакцини та щеплення, а також не забудьте повідомити про реакцію на попередні щеплення, алергію на ліки чи їжу та курси/терапії, якщо ви їх проходите (хіміотерапія, гормональна тощо). Після цього ви отримаєте направлення на щеплення і вакцинуєтеся.

Запам'ятайте! Кожен пацієнт має право перевірити термін придатності вакцини та серію, подивитися на термоіндикатор, щоб бути впевненим, що вакцина зберігалася за правильної температури.

Термоіндикатор – це спеціальний елемент маркування. Зазвичай круг темного кольору, а всередині невеликий квадрат. Якщо цей чотирикутник світлого кольору – вакцина ефективна. Якщо квадрат темніший за круг чи його не видно взагалі – вакцину використовувати не варто.

Чи є ризик від вакцинування?

Незабаром після введення вакцини можуть з'явитися підвищення температури, біль в руці чи припухлість в місці ін'єкції, але така реакція проходить протягом кількох днів.

Проте варто пам'ятати, якщо з'являються симптоми, які викликають занепокоєння, треба звернутися до лікаря.

За інформацією МОЗ, серйозні реакції на вакцини зустрічаються вкрай рідко. А ось ризик серйозних ускладнень від захворювання є набагато вищим.

Чи може захворіти на дифтерію людина, яка вже була вакцинована?

Може. За інформацією МОЗ, вакцинація і перенесене захворювання не гарантує захист на все життя. Тому і важливо проводити вакцинацію/ревакцинацію вчасно. Але у людей, яким було зроблене щеплення, захворювання буде протікати без ускладнень.

А якщо немає вакцини у лікарні?

Як повідомляє МОЗ, вакцини є у кожній області. Якщо у лікарні скажуть, що щеплення зробити неможливо, бо відсутня вакцина, то зверніться до обласного управління охорони здоров'я. Усі контакти тут.

Якщо захворів, що тоді робити?

Дифтерія – це не та хвороба, яку можна перенести «на ногах». Якщо ви помітили ознаки, то не списуйте на звичайну застуду, а тим паче не треба лікуватися вдома. Обов'язково зверніться до лікаря. Чим раніше встановлений діагноз, тим вищі шанси на одужання.

Зазвичай хворих на дифтерію госпіталізують до інфекційної лікарні. Там вводять антитоксичну протидифтерійну сироватку. А також проводять дезінтоксикаційну терапію, вводять антибактеріальні препарати та назначають дієту.

ПІДГОТОВКА ДО ЩЕПЛЕННЯ І НАГЛЯД ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ

7 причин негайно звернутися за медичною допомогою

НЕГАЙНО ЗВЕРТАЙТЕСЯ ЗА МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ, ЯКЩО:

- 1** у дитини температура тіла 39°C та вище
- 2** дитина виглядає незвичайно блідою
- 3** дитина стала млявою, пасивною і загальмованою
- 4** дитина безупинно плаче впродовж 3 годин і більше
- 5** дитина плаче дивним, відмінним від звичайного голосом
- 6** дитина тремтить, здригається чи у неї почалися судоми
- 7** дитина відмовляється від їжі, блює

ДО ПРИХОДУ ЛІКАРЯ:

- 1** не панікуйте
- 2** при підвищеній температурі тіла дайте жарознижувальне
- 3** заспокоюйте дитину
- 4** підготуйтеся до можливої госпіталізації
- 5** тримайте під рукою медичну картку дитини (виписки, консультативні висновки, зроблені раніше)

ПІДГОТОВКА ДО ЩЕПЛЕННЯ І НАГЛЯД ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ

6 речей, які повинен зробити лікар перед вакцинацією

- 1 вивчити картку дитини, виміряти їй температуру і провести загальний огляд

- 2 надати батькам форму інформованої згоди і оцінки стану дитини

- 3 повідомити про можливі реакції на вакцину і терміни, в які вони можуть виникнути

- 4 повідомити про симптоми, при яких потрібно терміново звертатися за медичною допомогою

- 5 повідомити, у якому дозуванні і яке саме жарознижувальне давати дитині

- 6 повідомити, коли необхідно зробити наступне щеплення.

**ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕД ВАКЦИНАЦІЄЮ ЗАДАЙТЕ
УСІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВАС ШКАВЛЯТЬ, ЩОДО НЕЇ !**

ПІДГОТОВКА ДО ЩЕПЛЕННЯ І НАГЛЯД ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ

6 речей, на які слід звернути увагу після вакцинації

- 1 У разі підвищення температури дайте дитині жарознижувальне без вмісту аспірину

- 2 Не одягайте на дитину забагато одягу і не загортайте у кілька ковдр

- 3 Температура у кімнаті, де перебуває дитина, повинна становити близько 22°C

- 4 Дитина має пити багато рідини

- 5 Повідомте лікарю про підвищення температури чи інше погіршення стану дитини

- 6 Спитати лікаря, коли необхідно зробити наступне щеплення

